

YARATICI DRAMA YÖNTEMİNİN AKADEMİK BAŞARIYA ETKİSİ: BİR META- ANALİZ ÇALIŞMASI*

Özgür ULUBEY

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, ozgurulubey@gmail.com

Çetin TORAMAN

Keçiören Rehberlik Araştırma Merkezi, toramanacademic@gmail.com

Özet

Bu çalışmada yaratıcı drama yönteminin, öğrencilerin akademik başarılarına etkisinin incelendiği deneysel çalışmaların bir araya getirilerek yaratıcı dramanın akademik başarıya etkisinin belirlenmesi ve araştırma bulgularının sentezlenmesi amaçlanmıştır. Araştırma kapsamındaki çalışmalara, drama, yaratıcı drama, başarı ve akademik başarı gibi anahtar sözcükler kullanılarak "Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) Ulusal Tez Arama Sistemi, ProQuest Citations, Google Akademik ve EBSCO bilimsel veri tabanlarından ulaşılmıştır. Veri tabanlarından yaratıcı drama yönteminin akademik başarıya etkisinin incelendiği 23 makale, 37 yüksek lisans ve 5 doktora tezi olmak üzere toplam 65 çalışmaya ulaşılmıştır. Çalışmalardan elde edilen veriler "Comprehensive Meta-Analysis (CMA)" ve "Data Analysis and Statistical Software (STATA)" programına aktarılarak analiz edilmiştir. Araştırmada, meta analiz kapsamına alınan çalışmalar arasında heterojenite olması nedeniyle rasgele etkiler modeliyle etki büyüklüğü hesaplanmıştır. Araştırma bulguları yaratıcı drama yönteminin akademik başarıyı arttırdığını göstermiştir. Yaratıcı drama ve diğer öğretim yöntemlerinin kullanıldığı öğrenme-öğretme ortamında öğrencilerin başarı farklılıkları moderatör değişkenler doğrultusunda incelenmiştir. Coğrafi bölge ve ders alanı moderatör değişkenlerine göre çalışmalarda etki büyüklükleri arasında farklılık bulunurken, öğretim kademesi ile yayın türünde farklılık bulunmamıştır.

Anahtar Sözcükler: Yaratıcı Drama, Akademik Başarı, Meta-Analiz.

THE EFFECT OF CREATIVE DRAMA ON STUDENTS' ACADEMIC ACHIEVEMENT: A META-ANALYSIS STUDY

Abstract

This study aims to determine the effect of creative drama on students' achievement by gathering the experimental researches which investigated the effect of the creative drama on students' achievement, and synthesize the findings of these researches. The researches in the scope of this study were obtained from the scientific databases of National Thesis Center of the Council of Higher Education, ProQuest Citations, Google Academic, and EBSCO by utilizing the keywords such as drama, creative drama, achievement and academic achievement. From these databases, totally 65 studies consisting of 23 articles, 37 theses and 5 dissertations, which examined the effect of creative drama on students' academic achievement, were reached. All the data gathered from the experimental researches were analyzed by using "Comprehensive Meta-Analysis (CMA)" and "Data Analysis and Statistical Software (STATA)" programs. As there was heterogeneity among the researches included in this study, effect size was calculated by utilizing random effects model. Research findings indicated that creative drama method increased the students' academic achievement. Besides, differences of students' academic achievement on teaching-learning environments in which creative drama and other teaching methods were applied were investigated within moderator variables. It was concluded that while there was a difference in the effect size of the researches in terms of only the moderator variables of geographic regions and teaching fields, there was found no difference in the effect size of the researches in terms of the teaching grade and types of the studies.

Key Words: Creative Drama, Academic Achievement, Meta-Analysis.

* Bu çalışma 16-18 Nisan 2015 tarihleri arasında düzenlenen 24. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresinde sunulmuş sözlü bildirisinin genişletilmiş ve düzenlenmiş halidir.

Giriş

Başarı, eğitim alanında çok çalışılan kavramlar arasında yer almaktadır. Türk Dil Kurumuna (2005) göre başarının sözcük anlamı “başarma işi” ve “muvaffakiyet”tir. Sözcük anlamının dışında başarı, “istenen sonuca ulaşma, güdülen amaca erişme, isteneni elde etme”dir. Eğitim açısından başarı ise, eğitim deneyimlerinden öğrenilenlerin sonucu (Travers, 1970), “öğrencinin programdaki hedef davranışları sergilemesi hali” (Demirtaş ve Çınar, 2004), “program hedefleriyle tutarlı davranışlar bütünü” (Demirel, 2012: 12), “öğrencinin bulunduğu okul, sınıf ve derse göre belirlenmiş sonuçlara ulaşmada göstermiş olduğu ilerleme” olarak tanımlanmaktadır. Başarı okulda okutulan derslerde geliştirilen ve öğretmenlerce takdir edilen notlarla, test puanlarıyla ya da her ikisi ile belirlenen beceriler veya kazanılan bilgilerin ifadesi, yani akademik başarı olarak görülmektedir (Koç, 1981). Akademik başarı ise, ortak programdaki etkinliklerin yanı sıra sınıftaki tüm akademik alanlarda mükemmellik (Ganai ve Ashraf, 2013), öğrencilerin ünitelere dayalı performansları, bilgi elde edebilme yetenekleri, sınıflarda kendilerini ifade edebilmeleri ve genellikle standart testlerle okuldaki görevlerine ilişkin yeterliklerinin belirlenmesi (Trow, 2004) ve “belirli bir programın sonucunda öğrencinin programın hedeflerine ilişkin gösterdiği yeterlilik düzeyi”dir (Cevzici, 2010: 23; Demirel, 2012: 3; Shunk, 2009). Bu açıklamalardan hareketle, akademik başarı, eğitim ve öğretim programlarında başta belirlenen hedeflere/kazanımlara ve özelliklere ulaşma olarak tanımlanabilir.

Akademik başarı, eğitimdeki önemli çalışma alanlarından birisi olarak görülmektedir. Bu alandaki çalışmalarda, akademik başarının öğrenme stilleri (Arslan ve Babadoğan, 2005), zaman yönetimi becerisi (Alay ve Koçak, 2003; Demirtaş ve Özer, 2007), bilişötesi farkındalık, ebeveyn tutumları (Akin, 2006), tükenmişlik (Balkıs, Buluş ve Duru, 2011), sağlık sorunları (Aydın ve Tezer, 1991), okula yönelik tutum (Tekindal, 1988), saldırganlık (Öztürk, Ilgar ve Öztürk, 2014) anne baba katılım düzeyi (Çiftçi ve Bal, 2015), benlik saygısı, zekâ (Kaya ve Oğurlu, 2015), duygusal zekâ düzeyi (Yüksel ve Geban, 2014) gibi farklı değişkenlerle ilişkisi incelenmektedir. Böylece akademik başarı ile farklı değişkenler arasındaki ilişki düzeyi ve ilişkilerin yönü belirlenmeye çalışılmaktadır.

İlişkisel araştırmaların dışında, farklı öğretim yöntemleri kullanılarak öğrencilerin akademik başarılarının arttırılmasına yönelik çalışmaların yapıldığı görülmektedir. Fen eğitiminde, mühendislik uygulamalarının (Ercan ve Şahin, 2015), 5e öğrenme modeline göre düzenlenmiş eğitim durumlarının (Bıyıklı ve Yağcı, 2015), işbirlikli öğrenmenin (Genç ve Şahin, 2015), Fen ve Teknoloji dersinde akıllı tahta kullanımının (Sakız, Özden, Aksu ve Şimşek, 2015), öğrenme stratejilerini tekrar amacıyla kullanmanın (Bıyıklı ve Doğan, 2015), matematiksel modelleme etkinliklerinin (Yıldırım ve Işık, 2015), öğrenme stillerinin (Turan, 2015), yaşam temelli öğretim ve öğrenme istasyonları yönteminin (Korsacılar ve Çalışkan, 2015), fen eğitiminde probleme dayalı öğrenmenin (Kılıç ve Moralar, 2015) öğrencilerin akademik başarılarına etkisini belirlemeye yönelik araştırmalar dikkati çekmektedir.

Bu araştırmalarda, çeşitli alanlarda, farklı yöntem ve teknikler kullanılarak öğrencilerin akademik başarıları arttırılmaya, derslerin kazanımlarına ulaşılmaya çalışılmaktadır. Yukarıda belirtilen yöntemler dışında, öğrencilerin akademik başarılarına etkisi sıklıkla incelenen yöntemlerden birisi de yaratıcı dramadır.

Yaratıcı drama, Türkçede tam olarak bir karşılığı olmayan kavramlar arasında yer almaktadır. Yunanca “dram”dan türetilen drama, “yapmak, etmek, eylemek” anlamına gelmektedir (Lehman, 1986; Akt: San, 1990). Yaratıcı drama ise, “Bir grupta grup üyelerinin yaşantılarından yola çıkarak, bir amacın, düşüncenin, doğaçlama, rol oynama gibi tekniklerden yararlanarak canlandırılmasıdır.” (Adıgüzel, 2015: 56).

Üstündağ (1996) yaratıcı dramayı, bireylerde estetik bir sanat anlayışı oluşturması nedeniyle eğitim alanı, yaşantının ortaya çıktığı süreci açıklaması nedeniyle disiplin ve bireylere bilgi, duygu ve devinimleri kazandırması nedeniyle öğretim yöntemi olarak nitelendirmektedir. Yaratıcı dramanın önemli temsilcilerinde Heathcote (1984) yaratıcı dramayı, yaşam deneyimini arttırma Courtney (1989), zihindeki düşünceleri eyleme dönüştürme olarak görmektedir.

Yaratıcı dramadaki etkinlikler öğrencilerin yaparak yaşayarak öğrenmesini sağlar. Etkinlikler dramatik özelliklere sahip olmalı ve genellikle grup halinde yapılmalıdır (Chalmer, 2007). Bireyler etkinlikleri yaparken diğerleri ile ya da grup arkadaşları ile iletişime geçerek doğaçlama yaparlar (Adıgüzel, 2015). Bu doğaçlamalar, yaşamdan dinamik ve etkileşime dayalıdır. Dramatik etkinliklerle öğrenciler yaratıcı ve özgün ürünler ortaya çıkarırlar (Baldwin ve Fleming, 2003).

Yaratıcı drama, öğrencilerin duygu, düşünce ve davranışlarını gelişmesini (Somers, 1994), bağımsız düşüncelerini ve duygularının ayırımına varmalarını sağlar (Ward, 1960). Öğrencilerin öğrenme-öğretme sürecine etkin bir şekilde katılmalarını, araştırma ve öğrenmeye yönelik isteklerini artırır (Güneysu, 2006; Ulubey, 2015).

Yaratıcı drama süreci öğrencilerin özgüvenlerini ve cesaretlerini artırır (Gönen, 1999; Ulubey, 2015), canlandırarak yaşadıklarını hissederek öğrenmelerini sağlar (Adıgüzel, 2006). Arkadaşlarını gözlemleyen öğrenciler kendi davranışlarının farkına varırlar. Uygulamalarda fiziksel, duyuşsal ve toplumsal kesitler gören bireyler yaşamda karşılaşılabilecekleri benzer sorunları daha kolay çözebilirler (Selvi ve Öztürk, 2000).

Bireyin bilişsel, duyuşsal ve davranışsal olarak çok yönlü gelişimini sağlayan yaratıcı drama yöntemi, farklı derslerde öğrencilerin akademik başarılarını arttırmak ve ders kazanımlarına ulaşmayı sağlamak için kullanılmıştır. Araştırma sonuçları, yöntemin ders başarılarını arttırmada etkili olduğunu da göstermektedir. Örneğin, Sosyal Bilgiler, (Bağcı-Kılıç, 2005; Özer, 2004; Yılmaz, 2013; Zayimoğlu, 2006), Matematik (Bulut ve Aktepe, 2015; Hatipoğlu, 2006; Şenol-Özyiğit, 2011), Fen Bilgisi (Arieli, 2007; Hendrix, Eick ve Shannon, 2012; Öcal, 2014), Bilişim Teknolojileri (Atalay ve Şahin, 2012), Vatandaşlık ve Demokrasi Eğitimi (Ulubey,

2015), İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük (Altinkulaç ve Akhan, 2010), Almanca (Kırmızı, 2012), Fransızca (Aydeniz, 2012), Resim iş (Atan, 2007), Müzik (Yiğit, 2010), Hayat Bilgisi (Selanik-Ay, 2005), Fizik (Şahin, 2012) ve Türkçe (Karacil, 2009) derslerinde öğrencilerin akademik başarılarında yaratıcı drama lehine anlamlı artış sağlandığı görülmüştür. Buna karşın Sağırılı, (2001), Timbıl (2008) ve Dikmenli-Vardar'ın (2015) çalışmaları (Fen Bilgisi) ile Bingöl (2015) ve Rüzgâr'ın (2014) (Sosyal Bilgiler) çalışmalarında öğrencilerin akademik başarılarında anlamlı bir artış sağlanmadığı belirlenmiştir. Bu çalışmaların yanı sıra, deney ve kontrol grupları arasındaki farkın incelenmediği araştırmalarda bulunmaktadır. Örneğin Aşoğlu (2005) İngilizce, Karaosmanoğlu (2015) Bilişim Teknolojileri ve Çopur (2014) Fizik derslerinde yaratıcı drama yöntemini akademik başarıya etkisini incelemişler ancak deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin başarı puanları arasındaki farkı incelememişlerdir. Yaratıcı drama yönteminin akademik başarıya etkisinin incelendiği bu araştırma sonuçlarının özetlenmesi ve sentezlenmesi önemlidir. Bu da meta analiz ile yapılabilir.

Meta-analiz, "Belirli bir konu ya da alan hakkında yapılmış benzer görgül çalışmaların belirli ölçütler doğrultusunda gruplandırılması ve bu çalışmalara ait nicel bulguların birleştirilerek analiz edilmesidir." (Dinçer, 2014: 4; Hunter, Jackson ve Schmidt, 1991, akt. Erkuş, 2013: 109). Cohen, Manion ve Morrison'a (2007: 291) göre basit anlamda meta-analiz, "Analizlerin analizidir." Glass (1976; akt: Chambers, 2004) ve Petitti, (2000: 13) ise meta-analizi, "Araştırma makalelerinde raporlaştırılan etki büyüklüklerinin incelenmesi" olarak açıklamıştır. Bu yolla meta-analiz ilgilenilen konu alanında çalışmalar üstü bir bakış açısı ile yeni model ve kuramların oluşmasına olanak sunmaktadır (Erkuş, 2013: 109).

Meta-analiz bir konuda (örneğin drama) bağımsız olarak yürütülmüş benzerlik farklılık içeren birçok araştırmanın sonuçlarını yorumlamak, karşılaştırmak ve yapılacak yeni araştırmalara ve araştırmacılara bir yön verebilmek için daha geniş ve ayrıntılı bir sentezleme yapmayı sağlar (Lipsey ve Wilson, 2001; Schulze, 2007). Bu yöntem ile ilgilenilen olgu ya da olguların gerçekteki durumunu tahmin edebilmek için farklı yer ve zamanlarda yapılmış çalışmalardan elde edilen sonuçların birleştirilmesi amaçlanmaktadır. Böylece, örneklem sayısı genişletilerek farklı çalışmalardan elde edilen nicel sonuçlardan doğru bilgiye ulaşılabilir (Yıldız, 2002).

Bu araştırmada yaratıcı drama yönteminin akademik başarıya etkisinin incelendiği deneysel çalışmalar konu edinilmektedir. Özellikle son 15 yılda, farklı derslerde yaratıcı drama yönteminin, öğrencilerin akademik başarılarına etkisinin incelendiği çok sayıda çalışma yapıldığı görülmektedir. Bu araştırmada, farklı sonuçları olan çalışmaların bir araya getirilerek sentezlenmesi ve diğer alanlarda yapılan meta-analiz çalışmalarıyla karşılaştırma yapılmasına imkân sağlaması nedeniyle önemlidir. Üstelik Aydın, Kaşaracı ve Yurt'un (2012) dramının başarıya, Conard ve Asher'in (2000) benlik kavramı ve benlik saygısına, Kardash ve Wright'ın (1987) ilköğretim öğrencilerine etkisini incelendiği meta-analiz çalışmaları dışında

herhangi bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bu araştırma ile yaratıcı dramanın başarıya etkisinin incelendiği çalışmalara ulaşılarak genelleşebilir ve karşılaştırılabilir bilgilere ulaşılacağı düşünülmektedir.

Yukarıdaki gerekçeler doğrultusunda bu araştırmada yaratıcı drama yönteminin, öğrencilerin akademik başarılarına etkisinin incelendiği deneysel çalışmaların bir araya getirilerek etki düzeyinin belirlenmesi ve araştırma bulgularının sentezlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki hipotezler test edilmiştir:

H1: Yaratıcı drama yöntemi kullanılarak işlenen derslerdeki öğrencilerin akademik başarıları ile farklı yöntem ve teknikler kullanılarak işlenen derslerdeki öğrencilerin akademik başarıları arasında fark vardır.

H2: Farklı öğretim kademelerinde yaratıcı drama yöntemi kullanılarak işlenen derslerdeki öğrencilerin akademik başarıları ile farklı yöntem ve teknikler kullanılarak işlenen derslerdeki öğrencilerin akademik başarıları arasında fark vardır.

H3: Farklı yayın türlerinde yaratıcı drama yöntemi kullanılarak işlenen derslerdeki öğrencilerin akademik başarıları ile farklı yöntem ve teknikler kullanılarak işlenen derslerdeki öğrencilerin akademik başarıları arasında fark vardır.

H4: Farklı coğrafi bölgelerde yaratıcı drama yöntemi kullanılarak işlenen derslerdeki öğrencilerin akademik başarıları ile farklı yöntem ve teknikler kullanılarak işlenen derslerdeki öğrencilerin akademik başarıları arasında fark vardır.

H5: Farklı ders alanlarında yaratıcı drama yöntemi kullanılarak işlenen derslerdeki öğrencilerin akademik başarıları ile farklı yöntem ve teknikler kullanılarak işlenen derslerdeki öğrencilerin akademik başarıları arasında fark vardır.

Yöntem

Bu araştırmada, yaratıcı drama yönteminin akademik başarıya etkisinin incelendiği araştırmalara ulaşılarak meta-analizi yapılmıştır.

Verilerin Toplanması

Araştırma kapsamındaki çalışmalara, drama, yaratıcı drama, başarı ve akademik başarı gibi anahtar sözcükler kullanılarak, "Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) Ulusal Tez Arama Sistemi, ProQuest Citations, Google Akademik ve EBSCO bilimsel veri tabanlarından ulaşılmıştır. Veri tabanlarından yaratıcı drama yöntemi ile diğer yöntem ve tekniklerin öğrencilerin akademik başarılarına etkisinin incelendiği, 23'ü makale, 37'si yüksek lisans tezi ve 5'i doktora tezi olmak üzere toplam 65 çalışmaya ulaşılmıştır. Çalışmaların, 1997-2015 yılları arasında yapıldığı belirlenmiştir. Araştırma kapsamına alınan her çalışmada; deney grubunda yer alan tüm katılımcılara yaratıcı drama yönteminin, kontrol grubunda yer alan katılımcılara ise

yaratıcı drama dışındaki yöntem ve tekniklerin uygulanmasına, katılımcıların derse yönelik başarılarının belirlenmiş olmasına, deney ve kontrol grubundan son test ölçümlerinin alınmasına, deney ve kontrol grubuna ilişkin aritmetik ortalamaların, standart sapmaların, katılımcı sayısının belirlenmiş olmasına, bilimsel araştırmalar sonucu üretilen makale ya da tez olmasına, çalışmanın Türkiye’de yapılmış olmasına, çalışmalarda katılımcı grubun yer aldığı eğitim kademesinin, sınıfın başarısının ölçümünün yapıldığı dersin, yayın türünün, araştırmanın yapıldığı coğrafi bölgenin ve yıl bilgisinin olmasına dikkat edilmiştir.

Verilerin Analizi

Araştırma kapsamına alınacak çalışmaların belirlenmesi amacıyla kodlama anahtarı oluşturulmuştur. Bu anahtara; çalışmaların numarası, yazarı/yazarları, yapıldığı yıl ve yer, türü, örneklem büyüklüğü, araştırmadaki bulguların aritmetik ortalamaları ve standart sapmaları girilmiştir. Araştırma kapsamına alınacak çalışmaların belirlenmesi için başta belirlenen ölçütler çerçevesinde uzlaşılı toplantısı yapılmıştır. Belirlenen ölçütleri karşılayan çalışmalardan elde edilen bilgiler “Comprehensive Meta Analysis (CMA)” ve “Data Analysis and Statistical Software (STATA)” programına aktarılmış ve analizler bu programlar aracılığıyla yapılmıştır.

Meta–analiz çalışmalarında temel birim olarak etki büyüklüğü kullanılmaktadır. Her çalışmanın etki büyüklükleri belirlenerek ortak etki büyüklüğüne ulaşılmaya çalışılır. Etki büyüklüğünün hesaplanmasında önemli olan “kesinlik, isabet derecesi ya da doğruluk (precision)” kavramıdır. Kesinlik; varyans, standart hata, güven aralığı, örneklem homojenliği, örneklem büyüklüğü ve araştırmaların modelinden etkilenmektedir (Borenstein, Hedges, Higgins ve Rothstein, 2009). Etki büyüklüğünün hangi yöntemle hesaplanacağı oldukça önemlidir. Alanyazında iki etki modeli kullanıldığı görülmektedir. Bunlar; sabit ve rastgele etkiler modelleridir.

Sabit etkiler modeli meta–analiz kapsamına alınan çalışmaların gerçek etki büyüklüğünü paylaştıklarını varsaymaktadır (Borenstein, Hedges, Higgins ve Rothstein, 2009). Sabit etki modelindeki en önemli varsayım “*meta–analizdeki tüm çalışmalar için sadece bir tane gerçek etki büyüklüğünün olması*”dır. Rastgele etkiler modelindeki varsayım ise “katılımcıların yaşı, eğitim seviyesi veya sınıf büyüklüğü gibi değişkenlerle etki büyüklüğünün değişebileceği” görüşüne dayanır (Üstün ve Eryılmaz, 2014). Rastgele etkiler modelinin varsayımları ile sabit etkiler modelinin varsayımları birbirinden farklıdır. Rastgele etkiler modelinde, küçük örneklemi olan çalışmalar örneklem büyüklükleri doğrultusunda ağırlıklandırılır. Esasında rastgele etkiler modelindeki bu durum analiz kapsamına alınan tüm çalışmalar için geçerlidir (Borenstein, Hedges, Higgins ve Rothstein, 2009). Bu araştırmada çalışmalar arasında heterojenite olduğunu için rastgele etkiler modeli ile etki büyüklüğü hesaplanmıştır.

Sabit ya da rastgele etkiler modelinin seçiminde başvurulan bir diğer önemli istatistik Q istatistiğidir. Q istatistiğinin analizinde “tüm çalışmaların genel etkiyi paylaşım paylaşmamaları” doğrultusunda hipotez test edilir. Analiz sonucu

anlamlılık değeri (p) kritik değerin altındaysa tüm çalışmalar genel etkiyi paylaşmamaktadır. Bu durumda çalışmalar arasında heterojenite bulunmaktadır (Borenstein, Hedges, Higgins ve Rothstein, 2009; Hedges ve Olkin, 1985). I^2 istatistiği ise bu heterojenitenin oranı hakkında bilgi verir. Bu çalışmada hesaplanan Q istatistiği, çalışmalar arasında heterojenite olduğunu göstermiştir.

Araştırma kapsamına alınan çalışmaların yayın yanlılığı huni grafiği (funnel plot) ile incelenmektedir. Huni grafiğinde yayın yanlılığının olmaması durumlarda bir simetri olması beklenir. Ayrıca çalışmaların, grafiğin iç ve uç kısımlarına toplanması da etki büyüklüğüne katkısının yüksek olduğunu göstermektedir. Cooper, Hedges ve Valentin'e göre (2009) çalışmadaki çalışmalarda eğer yayın yanlılığı olması durumunda, grafikte bir asimetrik görüntü oluşmakta ve grafiğin bir köşesi diğerine göre daha boş kalmaktadır. Bu durumda küçük ve ortak etkiye az katkısı olan çalışmalar huninin alt köşelerindeki boşluklarda yer almaktadır. Grafikte standart hatayı veren "y" doğrusu meta-analizin kesinliği, hassasiyeti hakkında bilgi vermektedir. Bu doğruya göre üstte toplanan çalışmalar kesinliği/hassasiyeti yüksek çalışmalardır. Araştırmada, çalışmaların meta-analizdeki etki büyüklüğüne katkısı ve simetrik olup olmadığı huni grafiği aracılığıyla incelenmiştir.

Moderatör analizi, alt gruplar arasındaki farklılıkların yönünü ve değişkenlerin (moderatörler) ortalama etki büyüklükleri arasındaki farklılıkları belirlemeyi sağlayan bir analiz yöntemidir (Littel, Corcoran ve Pillai, 2008). Moderatör değişkenler arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlılığı, Q istatistiği yöntemiyle test edilmektedir (Hedges ve Olkin, 1985). Bu yöntemde Q , $Q_{between}$ (Q_b) ve Q_{within} (Q_w) olmak üzere ikiye bölünerek iki farklı Q üzerinden yürütülür. Q_w , moderatör değişkenin kendi içindeki homojenliğini test ederken, Q_b ise gruplar arasındaki homojenliği test etmektedir (Borenstein, Hedges, Higgins ve Rothstein 2009; Hedges ve Olkin, 1985).

Bu çalışmada toplanan veriler, coğrafi bölge, yayın türü, öğretim kademesi ve ders alanı bakımından moderatör değişken olarak incelenmiştir. Çünkü Türkiye'nin coğrafi bölgelerinde, sosyoekonomik düzey (Albayrak, Kalaycı ve Karataş, 2004), eğitim düzeyi (Akbulut ve Özgen, 2012), üniversite ve üniversitedeki öğretim elemanı sayısı ve niteliği bakımından farklılıkların bulunduğu söylenebilir. Bunun yanı sıra araştırma verileri, doktora ve yüksek lisans tezleri ile bilimsel makalelerden elde edilmiştir. Bu çalışmalara ayrılan zaman ve çalışmaların zorluk düzeyleri birbirinden farklı olabilir. Araştırmadaki çalışmaların ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim düzeyinde yapıldığı görülmüştür. Farklı dönemlerde, yaş gruplarında ve amaçlarda bir arada olan öğrencilerin başarıları da farklı olabilir. Ayrıca, farklı öğretim kademelerinde öğrencilerin başarıya bakış açıları da değişebilir. Sosyal bilimler ve fen bilimleri iki farklı temel alandır. Bazı öğrenciler fen bilimlerinde başarılı iken bazı öğrenciler sosyal bilimlerde başarılı olabilir.

Yukarıdaki gerekçelerden dolayı bu çalışmada, yaratıcı dramının yönteminin akademik başarıya etkisinin yanı sıra bu etkiye, öğretim kademesi, coğrafi bölge, yayın türü ve ders alanları moderatör değişkenlerinin fark yaratıp yaratmadığı

belirlenmeye çalışılmıştır. Moderatör değişkenler arasındaki farkların istatistiksel olarak anlamlılığı Q_b değerleri aracılığıyla incelenmiştir.

Bulgular

Meta-analiz kapsamına alınan çalışmanın özelliklerine Tablo 1 ve 2’de yer verilmiştir.

Tablo 1: Dramanın Başarıya Etkisini İnceleyen Çalışmalara İlişkin Betimsel İstatistikler

Değişken	Düzeyleri	n
Öğretim Kademesi	İlköğretim	60
	Lise	1
	Yükseköğretim	4
	Toplam	65
Yayın Türleri	Doktora Tezi	5
	Yüksek Lisans Tezi	37
	Makale	23
	Toplam	65
Coğrafi Bölgeler	İç Anadolu	18
	Ege	16
	Marmara	13
	Akdeniz	6
	Doğu Anadolu	6
	Karadeniz	4
	Güney Doğu Anadolu	1
	Belirtilmemiş	1
Toplam	65	
Ders Alanları	Sözel	37
	Sayısal	28
	Toplam	65

Tablo 1’e göre, meta-analiz kapsamına alınan 65 çalışmanın 60’ı ilköğretim, 1’i lise ve 4’ü yükseköğretim düzeyinde gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmaların 5’i doktora tezi, 37’si yüksek lisans tezi ve 23’ü bilimsel makaledir. Çalışmaların 18’i İç Anadolu, 16’sı Ege, 13’ü Marmara, 6’sı Akdeniz, 6’sı Doğu Anadolu, 4’ü Karadeniz ve 1’i Güneydoğu Anadolu Bölgesinde yapılmıştır. Bir çalışmanın yapıldığı bölge belirtilmemiştir. Meta-analize alınan çalışmalardan 37’si de sözel alan ve 28’i sayısal alan derslerinde yapılmıştır.

Meta-analiz kapsamına alınan çalışmalar aracılığıyla deney ve kontrol gruplarında ulaşılan birey sayısı Tablo 2’de özetlenmiştir.

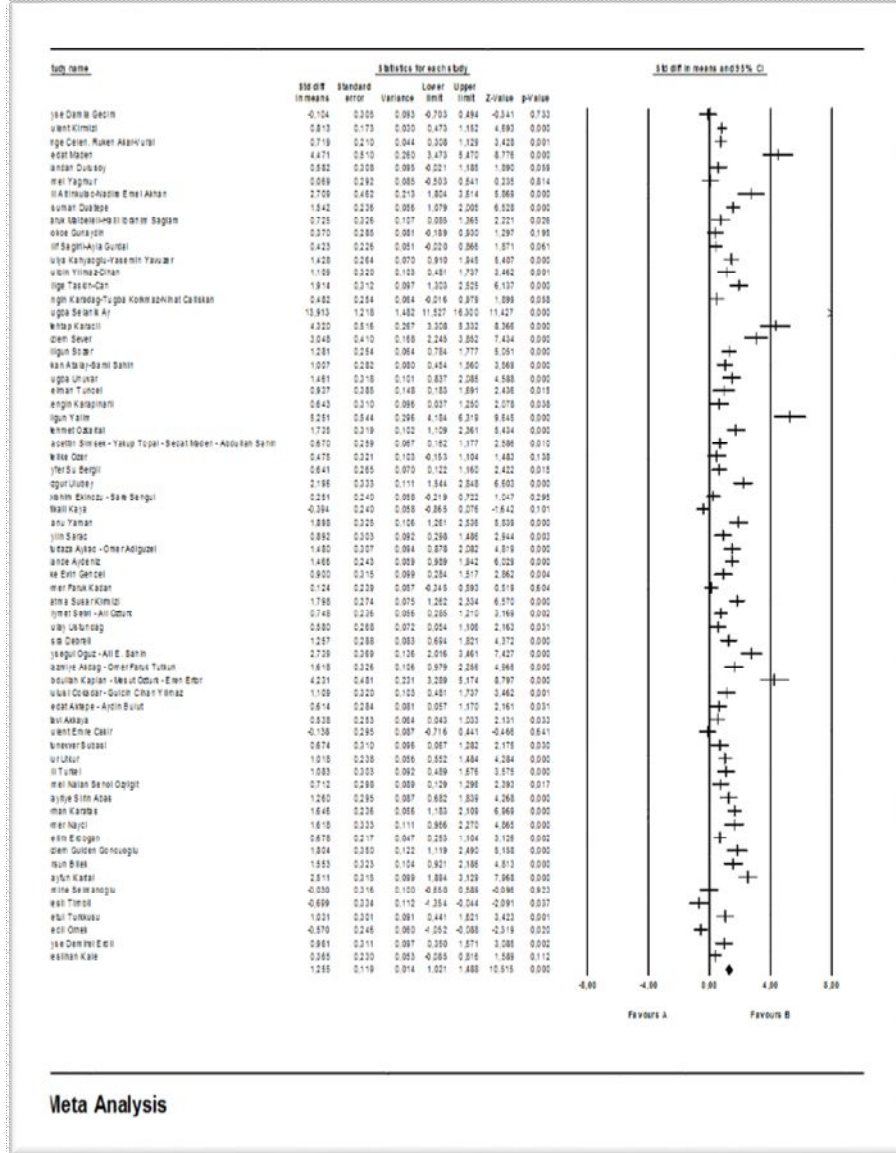
Tablo 2: Deney ve Kontrol Gruplarında Ulaşılan Toplam Birey Sayısı

Meta-Analize Alınan Çalışmalar Aracılığıyla Ulaşılan Örneklem Büyüklüğü	
N_{Deney}	$N_{Kontrol}$
2.031	2.059

Tablo 2 incelendiğinde, 65 çalışma aracılığıyla deney grubunda toplam 1.943 birey, kontrol grubunda ise 1.941 bireye ulaşılmıştır.

Yaratıcı Drama Yönteminin Akademik Başarıya Etkisine İlişkin Bulgular

Araştırmadaki etki büyüklüğü hesaplanmadan önce, çalışmaların heterojen olduğu ($Q_{(64)}=696,471$, $p<.05$) belirlenmiştir. Q istatistiği sonucunun anlamlı olması çalışmaların birbirinden farklı olduğu varsayımını doğrulamıştır. Çalışmaların heterojenite düzeyi %91 olarak belirlenmiştir ($I^2 = \%90,811$). Cooper, Hedges ve Valentine göre (2009) I^2 değerinin %75'in üzerinde olması yüksek düzeyde heterojenliğe işaret etmektedir. Bu sonuç gerçek etki büyüklüğünün rastgele etkiler modeliyle tahminlenmesini gerektirmiştir. Araştırmada rastgele etkiler modeliyle hesaplanan etki büyüklüğü ve çalışmaların meta-analizdeki ağırlıkları Şekil 1'de gösterilmiştir.

Şekil 1. Yaratıcı Drama Yönteminin akademik başarıya etkisine ilişkin orman grafiği (forest plot)

Araştırma kapsamına alınan çalışmaların tek tek etki büyüklükleri incelendiğinde, bazı çalışmalarının deney grubu lehine çok büyük ve anlamlı etkiye sahip olduğu belirlenmiştir (Altınkulaç, 2010; Kaplan, Öztürk ve Ferahoğlu, 2015; Karacil, 2009; Kartal, 2009; Maden, 2011; Oğuz ve Şahin, 2014; Selanik-Ay, 2005;

Sever, 2010; Ulubey, 2015; Yalım, 2003). Buna karşın Örnek'in (2007) çalışmasında ise, kontrol grubu lehine anlamlı etki büyüklüğüne sahip olduğu tespit edilmiştir.

Şekil 1'de araştırma kapsamına alınan çalışmaların ağırlıkları ve tek tek etki büyüklükleri görülmektedir. Tablo 3'te ise rastgele etkiler modeline göre yapılan meta-analiz sonuçları yer almaktadır.

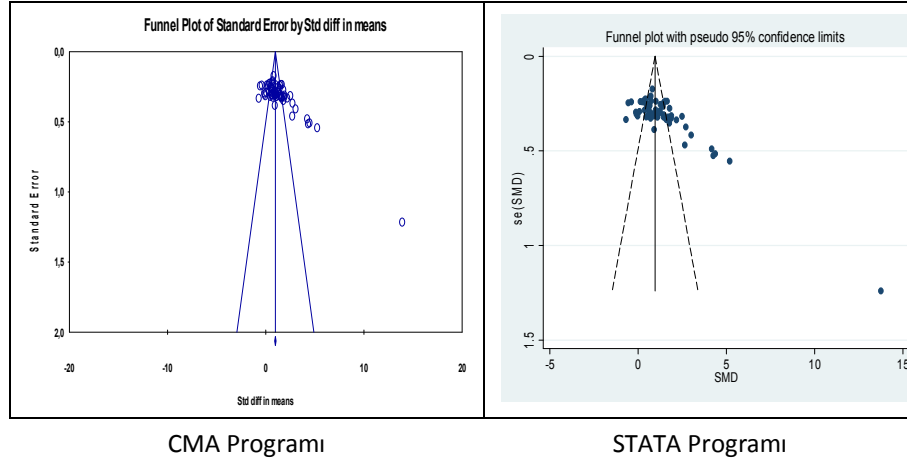
Tablo 3: Rastgele Etkiler Modeline Göre Hesaplanan Meta-Analiz Etki Büyüklüğüne İlişkin Bulgular

EB	Z	Q	I ²	S _{hata}	EB _{alt}	EB _{üst}
1,255	10,515***	696,471***	90,811	0,119	1,021	1,488

*p<.05, **p<.01, ***p<.001

Tablo 3'e göre ortalama etki büyüklüğü değeri anlamlıdır (Z=10,515, p<.05). Ortalama etki büyüklüğü değeri ise 1,255 ve pozitif bulunmuştur. Bu durumda işlem etkisinin deney grubu lehine olduğu söylenebilir. Yaratıcı drama yöntemiyle işlenen derslerdeki öğrencilerin akademik başarılarının diğer yöntem ve teknikler kullanılarak işlenen derslerdeki öğrencilerin başarılarından daha yüksek olduğu söylenebilir. Bu durumda birinci hipotez doğrulanmıştır.

Yayın yanlılığının olup olmadığı huni grafiği (funnel plot) aracılığıyla incelenmiştir. Bu çalışmada yayın yanlılığını gösteren grafik Şekil 2'de gösterilmiştir.

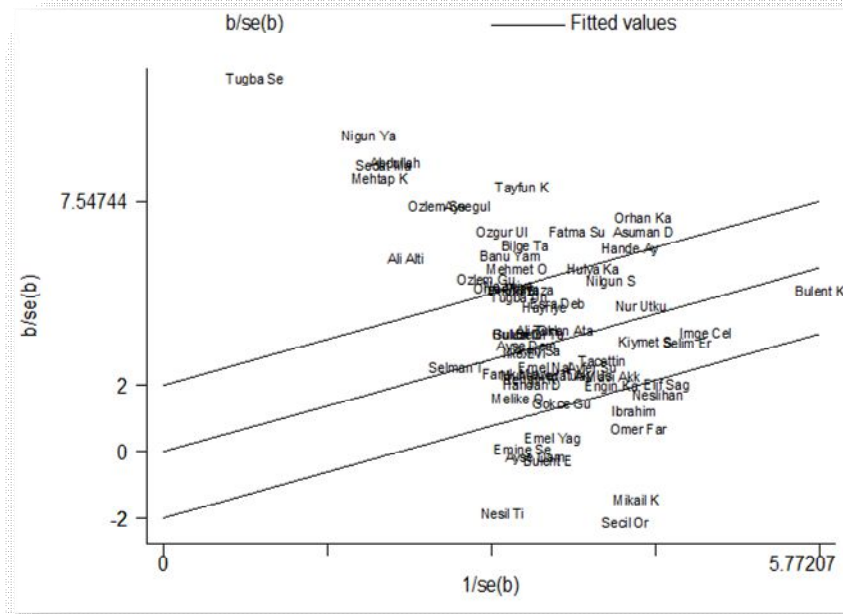

Şekil 2. CMA ve STATA programlarında yayın yanlılığına ilişkin huni grafiği (funnel plot)

Şekil 2 incelendiğinde meta-analiz kapsamına alınan çalışmaların çok büyük bir kısmı huni grafiğinin uç ve iç kısmında toplandığı görülmüştür. Bu durum analize alınan çalışmaların meta-analize katkılarının yüksek olduğunu göstermektedir. Ek olarak huni grafiğinin her iki tarafının simetrik olmadığı belirlenmiştir. Şeklin sağ tarafında simetrikliği bozacak sayıda çalışma yer almıştır. Simetrikliğin bozulması da yayın yanlılığının göstergesidir. Simetriyi sağlamak için Duval ve Tweedie'nin çalışmaları grafiğin bir tarafından diğerine "kırp-yapıştır" kaydırma yöntemiyle

yapılan düzeltme sonucunda 15 çalışmanın diğer tarafa kaydırılması gerektiği belirlenmiştir. Bu yöntemin kullanılmasıyla elde edilen etki büyüklüğü değeri 1,648'tir.

STATA programı yayın yanlılığı gösteren çalışmaları isimleriyle grafik halinde gösterebilmektedir. Şekil 3'te STATA programı aracılığıyla elde edilmiş yayın yanlılığı grafiği bulunmaktadır.

Şekil 3. Yayın Yanlılığı

Şekil 3 incelendiğinde, heterojeniteyi, Selanik-Ay (2005), Yalım (2003), Maden (2011), Kaplan, Öztürk ve Ferahoğlu (2015), Karacil (2009), Örnek (2007), Timbil, (2008) ve Kaya'nın (2002) çalışmalarının arttırdığı belirlenmiştir.

Yaratıcı Drama Yönteminin Akademik Başarıya Etkisi-Moderatör Değişkenler

Yaratıcı drama ve diğer öğretim yöntemlerinin akademik başarıya etkilerinin karşılaştırıldığı araştırmalar, öğretim kademesi, yayın türü, coğrafi bölge ve ders alanına göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir. Sonuçlar Tablo 4'te özetlenmiştir.

Tablo 4: Moderatör Değişkenlere Göre Yaratıcı Dramanın Akademik Başarıya Etkisi

Moderatör Değişken	Moderatör Değişken Düzeyleri	N	EB	S _{hata}	Z	%95 Güven Aralığında Etki Büyüklüğü		Q _{between} (Q _b)	sd
						EB _{alt}	EB _{üst}		
Öğretim Kademesi	<i>İlköğretim</i>	60	1,277	0,126	10,143***	1,030	1,523	4,705	2
	<i>Lise</i>	1	0,813	0,173	4,693***	0,473	1,152		
	<i>Yüksekokul</i>	4	1,093	0,609	1,796	-0,100	2,285		
Yayın Türü	<i>Doktora Tezi</i>	5	1,213	0,279	4,345***	0,811	1,706	1,161	2
	<i>Yüksek Lisans Tezi</i>	37	1,168	0,177	6,603***	0,821	1,514		
	<i>Makale</i>	23	1,426	0,175	8,161***	0,988	1,699		
Coğrafi Bölge	<i>İç Anadolu</i>	18	1,263	0,228	5,553***	0,817	1,709	23,698***	7
	<i>Akdeniz</i>	6	1,129	0,292	3,866***	0,557	1,702		
	<i>Ege</i>	16	1,276	0,262	4,870***	0,762	1,789		
	<i>Doğu Anadolu</i>	6	2,026	0,531	3,813***	0,984	3,067		
	<i>Güney Doğu Anadolu</i>	1	1,618	0,333	4,865***	0,966	2,270		
	<i>Karadeniz</i>	4	2,693	0,838	3,214***	1,051	4,335		
	<i>Marmara</i>	13	0,547	0,166	3,299***	0,222	0,872		
<i>Belirtilmemiş</i>	1	1,618	0,326	4,965***	0,979	2,256			
Ders Alanı	<i>Sayısal</i>	28	0,843	0,146	5,781***	0,557	1,129	10,710***	1
	<i>Sözel</i>	37	1,592	0,176	9,041***	1,247	1,937		

*p<.05, **p<.01, ***p<.001

Tablo 4 incelendiğinde öğretim kademesi, yayın türü, coğrafi bölge ve ders alanı moderatör değişkenlerinden, coğrafi bölge ve ders alanı değişkenlerinin anlamlı farklılık yarattığı ($p < .05$), öğretim kademesi ve yayın türü moderatör değişkenlerinin ise anlamlı farklılık yaratmadığı ($p > .05$) belirlenmiştir. Buna göre yaratıcı drama yöntemi ile diğer öğretim yöntem ve teknikleri kullanarak işlenen derslerde akademik başarıları;

- Çalışmaların gerçekleştirildiği öğretim kademesine göre farklılaşmamaktadır. Aslında Tablo 4'e göre yükseköğretim düzeyinde gerçekleştirilen çalışmaların ortak etki büyüklüğünün anlamlı olmadığı, diğer kademelerde gerçekleştirilen çalışmaların ise anlamlı olduğu belirlenmiştir. Fakat öğretim kademeleri arası bu farklılığın anlamlı olmadığı, ortak etki büyüklüğü sonuçlarının deney grubu lehine olduğu bulunmuştur.

- Çalışmaların yayınlandığı yayın türüne göre farklılaşmamaktadır. Tüm yayın türlerinde yayınlanan çalışmaların ortak etki büyüklükleri anlamlıdır ve sonuçlar deney grubu lehinedir.

- Çalışmaların gerçekleştirildiği coğrafi bölgelere göre farklılaşmaktadır. Ortak etki büyüklüğünün en yüksek olduğu coğrafi bölge İç Anadolu'dur. Ortak etki büyüklüğü sonuçları deney grubu lehinedir.

- Çalışmaların gerçekleştirildiği ders alanına (sayısal-sözel) göre farklılaşmaktadır. Gerek sayısal alanda gerekse sözel alanda gerçekleştirilen çalışmaların ortak etki büyüklükleri anlamlıdır. Sözel alanda hesaplanan etki büyüklüğü daha yüksektir. Ortak etki büyüklüğü sonuçları deney grubu lehinedir.

Sonuç ve Öneriler

Yaratıcı drama yönteminin, öğrencilerin akademik başarılarına etkisinin incelendiği deneysel çalışmaların bir araya getirilerek etki düzeyinin belirlenmesinin ve araştırma bulgularının sentezlenmesinin amaçlandığı bu araştırmada aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

Çalışmalar arasında yüksek düzeyde heterojenite olduğu için etki büyüklüğü rastgele etkiler modeliyle hesaplanmıştır. Meta-analiz bulguları, yaratıcı drama yönteminin kullanıldığı öğrenme-öğretme sürecinden geçen öğrenciler lehine başarı artışını göstermiştir. Ortalama etki büyüklüğü değeri pozitif bulunmuştur. Bu araştırmada hesaplanan etki büyüklükleri Cohen, Manion, ve Morrison, (2007) sınıflamasına göre, makul ya da güçlü etki büyüklüğü aralığında bulunmaktadır. Alanyazında yalnızca, Aydın, Kaşaracı ve Yurt (2012) tarafından dramanın başarıya etkisinin incelendiği bir meta-analiz çalışması yapıldığı belirlenmiştir. Bu çalışmanın sonucunda, incelenen çalışmaların toplam etki büyüklüğü anlamlı bulunmuştur. Bu sonuç, her iki araştırmadaki etki büyüklüğü değerlerinin büyük olduğunu göstermektedir. Bu sonuçlardan hareketle yaratıcı drama yönteminin akademik başarıyı arttırmada çok etkili olduğu söylenebilir.

Araştırma kapsamına alınan çalışmaların çok büyük bir kısmı, huni grafiğinin uç ve iç kısmında toplanmış ve ortak etkiye katkısının yüksek olduğu görülmüştür.

Ancak çalışmalar grafiğin her iki tarafında simetrik dağılmamıştır. Yanlılık gösteren çalışmalar tespit edilmiştir.

Araştırmada moderatör değişken olarak öğretim kademesi, yayın türü, coğrafi bölge ve ders alanı belirlenmiştir. Yaratıcı drama ve diğer öğretim yöntemlerinin kullandığı öğrenme-öğretme sürecinde yer almış öğrencilerin başarı farklılıkları bu moderatör değişkenler doğrultusunda incelenmiştir. Coğrafi bölge ve ders alanı moderatör değişkenlerine göre çalışmaların etki büyüklükleri arasında farklılık bulunurken, öğretim kademesi ve yayın türü değişkenlerine göre farklılık bulunmamıştır.

Araştırma sonuçları genel olarak değerlendirildiğinde, yaratıcı drama yönteminin akademik başarıya etkisinin incelendiği çalışmaların etki büyüklüklerinin pozitif ve büyük düzeyde olduğu görülmektedir. Coğrafi bölge ve ders alanı moderatör değişkenlerine göre çalışmaların etki büyüklükleri arasında fark bulunduğu, öğretim kademesi ile yayın türüne göre fark bulunmadığı söylenebilir.

Yaratıcı drama yönteminin akademik başarıya etkisi, son 15 yılda en çok araştırma yapılan konular arasında yer almaktadır. Ancak bu çalışmaların bileştirilerek karşılaştırılmasını, çalışmaların etki büyüklüklerinin belirlenmesini sağlayacak, kapsamlı meta-analiz çalışmalarının yeterince yapılmadığı ve araştırmaların genellenemediği belirlenmiştir. Bu nedenle yaratıcı drama yönteminin akademik başarıya etkisinin daha iyi anlaşılabilmesi için, kapsamlı ve çok sayıda araştırma yapılmasına gereksinim duyulmaktadır. Bu araştırma, yaratıcı drama yönteminin öğrenci başarısına etkisinin belirlenmesi için yapılmıştır. Sonraki çalışmalarda örneğin yaratıcı drama ile tutum, yaratıcı drama ile beceri gibi ilişkilerin belirlenmesine yönelik meta-analiz çalışmaları yapılabilir. Araştırma kapsamına, alınan tez ve makalelerin yanına yeni yayınlanan çalışmalar ile basılı bildiriler de alınarak yeni bir meta-analiz çalışması yapılabilir.

Araştırma sonuçları yaratıcı drama yönteminin akademik başarıyı arttırmada etkili olduğunu göstermektedir. Bu nedenle farklı öğretim programlarında yaratıcı drama yöntemine yer verilerek öğrencilerin akademik başarılarının artırılması sağlanabilir. Yaratıcı drama yönteminin etkili olabilmesi için doğru uygulanması gerekir. Bunun sağlanması amacıyla yaratıcı drama zorunlu bir ders olarak öğretmen eğitimi programlarına konulabilir. Ayrıca hali hazırda mesleğe devam eden ama drama yöntemini bilmeyen öğretmenlere hizmet içi eğitim programlarında drama alması teşvik edilebilir.

Kaynaklar

Adıgüzel, Ö. (2015). *Eğitimde yaratıcı drama* (6. Baskı). Ankara: PegemA Yayınevi.

Adıgüzel, H. Ö. (2006). Eğitimde yeni bir yöntem ve disiplin: Yaratıcı drama. (Ed.: H. Ö. Adıgüzel). *Yaratıcı drama 1985-1998 yazıları*. Ankara. Natürel Yayınları. s. 203-222.

Akbulut, G. ve Özgen, N. (2012). The education status of population in Turkey according to geographical regions. *International Journal of Social Science*, 5 (7), 15-26.

Akın, A. (2006). Başarı amaç oryantasyonları ile bilişötesi farkındalık, ebeveyn tutumları ve akademik başarı arasındaki ilişkiler. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sakarya*.

Alay, S. ve Koçak, S. (2003). Üniversite öğrencilerinin zaman yönetimleri ile akademik başarıları arasındaki ilişki. *Kuram ve uygulamada eğitim yönetimi*, 9(3), 326-335.

Albayrak, A. S., Kalaycı, Ş. ve Karataş, A. (2004). Türkiye’de coğrafi bölgelere göre illerin sosyoekonomik gelişmişlik düzeylerinin temel bileşenler analiziyle incelenmesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 9 (2), 101-130.

Altınkulaç, A. ve Akhan, N. E. (2010). 8. Sınıf inkılâp tarihi ve Atatürkçülük dersinde yaratıcı drama yöntemi ve altı şapkalı düşünme tekniğinin kullanılmasının öğrenci başarı ve tutumlarına etkisi. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(3),225-247.

Arieli, B. (2007). *The integration of creative drama into science teaching*, Doctoral dissertation, Available from ProQuest Dissertations and Theses database. (UMI No. 3291364).

Arslan, B. ve Babadoğan, C. (2005). İlköğretim 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin öğrenme stillerinin akademik başarı düzeyi, cinsiyet ve yaş ile ilişkisi. *Eurasian Journal of Educational Research*, 21, 35-48.

Aşoğlu, T. (2005). *Ortaöğretim hazırlık sınıfı İngilizce öğretiminde yaratıcı drama yönteminin akademik başarıya ve tutuma etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sakarya.

*Atalay, O. ve Şahin, S. (2012). İlköğretim 5. sınıf bilişim teknolojileri dersinin öğretiminde drama öğretim yönteminin öğrenci başarısına etkisi. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 2(2), 1-9.

Atan, U. (2007). *Resim-iş öğretmeni yetiştirmede yaratıcı drama yönteminin grafik tasarımı derslerinde kullanılmasının erişimi, tutum ve kalıcılığa etkisi (Selçuk üniversitesi örneği)*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.

*Aydeniz, H. (2012). *Yaratıcı drama yönteminin üniversite öğrencilerinin akademik başarılarına ve Fransızca konuşmaya yönelik tutumlarına etkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.

Aydın, G. ve Tezer, E. (1991). İyimserlik, sağlık sorunları ve akademik başarı ilişkisi. *Psikoloji Dergisi*, 7(26), 2-9.

Aydın, M., Kaşaracı, İ. ve Yurt, E. (2012). Drama yönteminin başarıya etkisi: bir meta analiz çalışması. II. *Ulusal Eğitim Programları ve Öğretim Kongresi (27-29 Eylül 2012) Bildirileri*, Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi, s. 205-208.

Bağcı-Kılıç, G. (2005). *Fen bilgisi dersinde, "canlıların içyapısına yolculuk" ve "vücudumda neler var? Çevremizi nasıl algılıyoruz?" ünitelerinde drama entegrasyonunun öğrencilerin fen başarılarına etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.

Baldwin, P. and Fleming, K. (2003). *Teaching literacy through drama creative approaches*. New York: Routledge Falmer.

Balkıs, M., Duru, E., Buluş, M. ve Duru, S. (2011). Tükenmişliğin öğretmen adayları arasındaki yaygınlığı, demografik değişkenler ve akademik başarı ile ilişkisi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29(29), 151-165.

Bıyıklı, C. ve Doğan, N. (2015). Öğrenme stratejilerini tekrar amacıyla kullanmanın akademik başarıya etkisi. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 40(181), 311-327.

Bıyıklı, C. ve Yağcı, E. (2015). 5e öğrenme modeline göre düzenlenmiş eğitim durumlarının akademik başarı ve tutuma etkisi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 128-164.

Bingöl, K. T. (2015). *İlköğretim 4. sınıf sosyal bilgiler dersinin drama tekniğiyle işlenmesinin akademik başarı, tutum ve kalıcılığa etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erzincan Üniversitesi, Erzincan.

*Bulut, A. ve Aktepe, V. (2015). Yaratıcı drama destekli matematik öğretimin öğrencilerin akademik başarısına etkisi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 23(3), 1081-1090.

Borenstein, M., Hedges, L. V., Higgins, J. P. T. & Rothstein, H. R. (2009). *Introduction to meta-analysis*. UK: John Wiley & Sons Ltd.

Cevizci, A. (2010). *Eğitim sözlüğü*. İstanbul: Say Yayınları.

Chalmer, D. (2007). *Drama 3-5 a practical guide to teaching drama to children in the foundation stage*. NewYork: Routledge.

Chambers, E. A. (2004). An Introduction to meta-analysis with articles from the journal of educational research (1992-2002). *The Journal of Educational Research*, 98(1), 35-44.

Cohen, L., Manion, L. & Morrison, K. (2007). *Research methods in education* (6. Edition). London: Routledge

Conard, F. & J. Asher, W. (2000) Self-concept and self-esteem through drama: A meta-analysis. *Youth Theatre Journal*, 14(1), 78-84.

Cooper, H., Hedges, L. V. & Valentine, J. C. (2009). *The handbook of research synthesis and meta-analysis*(2. Edition). New York: Sage Publication.

Courtney, R. (1989). *Play, drama, and thought*. Toronto: Simon and Pierre Publishing Co.

Çiftçi, M. ve Bal, P. N. (2015). The investigation of the relationship between parents' involvement level and academic achievement on secondary school students. *International Journal of Human Sciences*,12(1), 363-384.

Çopur, T. (2014). *Mekanik konularının öğretiminde yaratıcı drama yönteminin uygulanması ve değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.

Demirel, Ö. (2012). *Eğitim sözlüğü*. (5. Baskı). Ankara: PegemA Yayıncılık.

Demirtaş, H. ve Çınar, İ. (2004). Yönetici, öğretmen veli ve öğrencilerin başarı algısı ve eğitime ilişkin görüşleri. *XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı (06-09 Temmuz 2004) Bildiri*,(Ed.: Pegem Akademi) Malatya: Malatya Üniversitesi Eğitim Fakültesi, s. 1-14.

Demirtaş, H. ve Özer, N. (2007). Öğretmen adaylarının zaman yönetimi becerileri ile akademik başarısı arasındaki ilişkisi. *Eğitimde Politika Analizleri ve Stratejik Araştırmalar Dergisi*,2(1), 34-47.

Dikmenli-Vardar, G. (2015). *Solunum sistemi konusunun ilköğretimde dramatisasyon tekniği ile öğretiminin öğrenci başarısına etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.

Dinçer, S. (2014). *Eğitim bilimlerinde uygulamalı meta-analiz*. Ankara: PegemAYayıncılık.

Ercan, S. ve Şahin, F. (2015). Fen eğitiminde mühendislik uygulamalarının kullanımı: tasarım temelli fen eğitiminin öğrencilerin akademik başarıları üzerine etkisi. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi*,9(1), 302-325.

Erkuş, A. (2013). *Davranış bilimleri için bilimsel araştırma süreci*(4. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Ganai, M. Y. & Ashraf, M. (2013). A Comparative study of adjustment and academic achievement of college students. *Journal of Educational Research and Essays*,1(1),5-8.

Genç, M. ve Şahin, F. (2015). İşbirlikli öğrenmenin başarıya ve tutuma etkisi. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi*,9(1), 375-396.

Gönen, M. (1999). Çocuk eğitiminde yaratıcı dramının kullanılması. (Ed.: Ö. Adıgüzel), *Yaratıcı drama 1999-2002 yazılar*. Ankara: Natürel Yayınları. s.34-42.

Güneysu, S. (2006). Eğitimde drama. (Ed.: H. Ö. Adıgüzel), *Yaratıcı drama 1985-1998 yazılar*. Ankara. Natürel Yayınları. S. 127-133.

Hatipoğlu, Y. Y. (2006). *İlköğretim 5. sınıf matematik ders konularının öğretiminde drama yönteminin öğrenci başarısına etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.

Heathcote, D. (1984). *Dorothy Heathcote: collected writings on education and drama*. London; Hutchinson.

Hedges, L. V. & Olkin, I. (1985). *Statistical methods for meta-analysis*. USA: Academic Press Inc.

Hendrix, R., Eick C. & Shannon, D. (2012). The integration of creative drama in an inquiry-based elementary program: The effect on student attitude and conceptual learning. *Journal of Science Teacher Education*. 23 (7), 823–846. <http://dx.doi.org/10.1007/s10972-012-9292-1> (Erişim Tarihi: 26.03.2014)

*Karacil, M. (2009). *İlköğretim 1. kademedeki yaratıcı drama yönteminin öğrencinin akademik başarısına etkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Kafkas Üniversitesi, Kars.

Karaosmanoğlu, G. (2015). *Yaratıcı drama yönteminin 6. sınıf bilişim teknolojileri ve yazılım dersi alan öğrencilerin ders başarılarına etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.

Kardash, C. A. M. & Wright, L. (1987). Does creative drama benefit elementary school students: A meta-analysis. *Youth Theatre Journal*, 1(3), 11-18.

Kaya, F. ve Oğurlu, Ü. (2015). The relationship among self-esteem, intelligence, and academic achievement. *International Journal of Human Sciences*, 12(1), 951-965.

Kılıç, İ. ve Moralar, A. (2015). Fen eğitiminde probleme dayalı öğrenme yaklaşımının akademik başarı ve motivasyona etkisi. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 5(5), 625-636.

*Kırmızı, B. (2012). Almanca derslerinde altı şapkalı drama tekniğinin öğrencilerin başarısına etkisi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(10), 265-290.

Koç, N. (1981). *Liselerde öğrencilerin akademik başarılarının değerlendirilmesi uygulamalarının etkililiğine ilişkin bir araştırma*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim (Bilimleri) Fakültesi Yayınları, No: 104.

Korsacılar, S. ve Çalışkan, S. (2015). Yaşam temelli öğretim ve öğrenme istasyonları yönteminin 9. sınıf fizik ders başarısı ve kalıcılığa etkileri. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(2), 385-403.

Lipsey, M. W. and Wilson, D. B. (2001). *Practical meta-analysis*. USA: Sage Publications.

Littell, J. H., Corcoran, J. & Pillai, V. (2008). *Systematic reviews and meta-analysis*. USA: Oxford University Press.

Öcal, E. (2014). *Vücudumuzdaki sistemler ünitesinin öğretiminde drama yönteminin ve kukla/Karagöz uygulamalarının öğrenci başarısı ve tutuma etkisi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.

*Özer, M. (2004). *İlköğretim sosyal bilgiler öğretiminde yaratıcı drama yönteminin demokratik tutumlarına ve ders başarısına etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.

Öztürk, H. B., Ilgar, M. Z. ve Öztürk, E. E. (2014). Aile içi şiddetin akademik başarı ve saldırganlıkla ilişkisi. *İstanbul Zaim Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 5, 115-168.

Petitti, D. B. (2000). *Meta-analysis, desicion analysis, and cost-effectiveness analysis, methods for quantitative synthesis in medicine* (2. Edition). USA: Oxford Universty Press.

Rüzgâr, M. A. (2014). *6.sınıf sosyal bilgiler programındaki ipek yolunda Türkler ünitesinde geçen göç kavramının drama yöntemiyle işlenmesinin öğrenci başarısına etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Giresun Üniversitesi, Giresun.

San, İ. (1990). Eğitimde yaratıcı drama. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 23 (2), 573-582.

Sağırılı, H. (2001). *İlköğretim 6. Sınıf Fen Bilgisi Dersinde dramatisasyon yönteminin başarıya etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.

Sakız, G., Özden, B., Aksu, D. ve Şimşek, Ö. (2015). Fen ve Teknoloji Dersinde akıllı tahta kullanımının öğrenci başarısına ve dersin işlenişine yönelik tutuma etkisi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18(3), 257-274.

Schulze, R. (2007). The State and the art of meta-analysis. *Zeitschrift für Psychologie/Journal of Psychology*, 215(2), 87-89.

*Selanik-Ay, T. (2005). *İlköğretim hayat bilgisi öğretiminde yaratıcı drama ve geleneksel öğretim yöntemlerinin öğrenci başarısı ve hatırd tutma düzeyi üzerindeki etkileri*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Pamukkale Üniversitesi, Denizli.

*Selvi, K. ve Öztürk, A. (2000). Yaratıcı drama yöntemi ile fen öğretimi. *Eğitim ve Bilim*, 25 (116), 42-46.

Shunk D. H. (2009). *Öğrenme teorileri*. (Çev. Ed. M. Şahin). İstanbul: Say Yayınları.

Somers, J. (1994). *Drama in the curriculum*. London: Cassel Educational Limited.

Şahin, E. (2012). *7E ve yaratıcı drama destekli 7E modellerinin fizik öğretmen adaylarının manyetik alan konusunda başarı ve tutumlarına etkileri*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.

*Şenol-Özyiğit, E. N. (2011). *İlköğretim Matematik Dersinde yaratıcı drama uygulamalarının öğrencilerin problem çözme stratejileri, başarı, benlik kavramı ve etkileşim örüntüleri üzerindeki etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.

TDK (Türk Dil Kurumu). (2005). *Türkçe sözlük* (10. Baskı). Ankara: 4. Akşam Sanat Okulu Matbaası.

Tekindal, S. (1988). Okula ilişkin tutum ile akademik başarı arasındaki ilişki. *Çağdaş Eğitim*,131(39), 29-33.

*Tımbıl, N. (2008). İlköğretim II. kademe fen öğretiminde aktif öğrenme yaklaşımı ve drama tekniği kullanılmasının öğrenci başarılarına etkilerinin karşılaştırılması. Yayınlanmamış Yüksek lisans Tezi, Muğla Üniversitesi, Muğla.

Trow, (2004) Academic achievement in Dandapani (Ed.). *A Text book of advanced educational psychology* (2nd Edition), New Delhi: Atlantic Publishers. pp 434- 439.

Turan, İ. (2015). Sınıf öğretmen adaylarının öğrenme stillerinin coğrafya dersine yönelik tutumlarına ve akademik başarıları üzerine etkileri. *Education Sciences*,9(5), 1-16.

*Ulubey, Ö. (2015). *Vatandaşlık ve demokrasi eğitimi programının yaratıcı drama ve diğer etkileşimli öğretim yöntemleri ile uygulanmasının akademik başarıya ve demokratik değerlere bağlılığa etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.

Üstün, U. ve Eryılmaz, A. (2014). Etkili araştırma sentezleri yapabilmek için bir araştırma yöntemi: meta-analiz. *Eğitim ve Bilim*, 39(174), 1–32.

Üstündağ, T. (1996). Yaratıcı dramının üç boyutu. *Yaşadıkça Eğitim Dergisi*, 19 (95), 19-23.

Ward, W. (1960). *Creative drama, drama with and for children, childrens theater*. Washington: US. Department of Health, Education and Welfare Office of Education.

Yıldırım, Z. ve Işık, A. (2015). Matematiksel modelleme etkinliklerinin 5. sınıf öğrencilerinin matematik dersindeki akademik başarılarına etkisi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 23(2), 581-600.

Yıldız, N. (2002). *Verilerin değerlendirilmesinde meta-analizi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.

Yılmaz, S. (2013). *Sosyal Bilgiler Derslerinde drama yöntemi ile öğretimin öğrencilerin sosyal beceri, empatik beceri ve akademik başarı düzeylerine etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi, Erzurum.

*Yiğit, Ç. (2010). Müzikte yaratıcı drama. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23 (1), 1-10.

Yüksel, M. ve Geban, Ö. (2014). The Relationship between emotional intelligence levels and academic achievement. *International Online Journal of Educational Sciences*, 6(1), 165-182.

Zayimoğlu, F. (2006). *İlköğretim 6. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi "coğrafya ve dünyamız" ünitesinde yaratıcı drama yöntemi kullanımının öğrenci başarısı ve tutumlarına etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.

*Hem makalede hem de meta-analizde kullanılan çalışmalar.

Meta-Analiz İçin Kullanılan Kaynaklar

Altıkulaç, A., ve Akhan, N. E. (2010). 8. sınıf İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde yaratıcı drama yöntemi ve altı şapkalı düşünme tekniğinin kullanılmasının öğrenci başarı ve tutumlarına etkisi. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(3), 225-247.

Akkaya, M. (2012). *Sosyal bilgilerde göç konusunun drama yöntemiyle öğretiminin akademik başarıya etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.

Aykaç, M. ve Adıgüzel, Ö. (2011). Sosyal bilgiler dersinde yaratıcı dramının yöntem olarak kullanılmasının öğrenci başarısına etkisi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 19 (1), 297-314. http://www.kefdergi.com/pdf/19_1/19_1_22.pdf (Erişim Tarihi: 12.12.2013)

Bilek, E. (2009). *İlköğretim 3. Sınıf Hayat Bilgisi dersinde dramatisasyon yönteminin öğrencilerin sosyal - duygusal uyumlarına ve akademik başarılarına etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Celal Bayar Üniversitesi, Manisa.

Çakır, B. E. (2012). *Geleneksel öğretim yöntemleri ile dramatisasyon yönteminin ilköğretim 2. sınıf matematik dersinde, öğrencilerin akademik başarı ve kavramların kalıcılık düzeylerine etkisinin karşılaştırılması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.

Çelen, İ. ve Akar-Vural, R. (2009). Eğitimde drama ve İngilizce öğretimi: ilköğretim dördüncü sınıf öğrencileri üzerine bir araştırma. *İlköğretim Online*, 8(2), 425-438.

Çokadar, H. ve Yılmaz, G. C. 2010. Teaching ecosystems and matter cycles with creative drama activities. *Journal of Science Education and Technology*, 19, 80-89.

Debreli, E. (2011). *Yaratıcı drama temelli öğretimin yedinci sınıf öğrencilerinin oran orantı konusundaki başarılarına ve matematiğe yönelik tutumlarına etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara.

Demirel-Erdil, A. (2007). *İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretiminde dramanın akademik başarıya ve tutuma etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sakarya.

Duatepe, A. (2004). *The effects of drama based instruction on seventh grade students' geometry achievement, van hele geometric thinking levels, attitude toward mathematics and geometry*, Doctoral Dissertation, Middle East Technical University, Ankara.

Durusoy, H. (2012). *6. sınıf "kuvvet ve hareket" ünitesinde basamaklı öğretim yöntemi ve yaratıcı drama yönteminin öğrenci erişimine ve kalıcılığa etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

Ekinözü, İ. ve Şengül, S. (2007). Permütasyon ve olasılık konusunun öğretiminde canlandırma kullanılmasının öğrenci başarısına ve hatırlama düzeyine etkisi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 15(1), 251-258.

Erdoğan, S. (2010). *Eğitici drama yönteminin fen ve teknoloji dersi vücudumuzda sistemler ünitesinde öğrenci başarısına etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.

Evin-Gencil, İ. (2009). *Öğrenme stilleri, deneyimsel öğrenme kuramına dayalı eğitim, tutum ve sosyal bilgiler program hedeflerine erişimi düzeyi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.

Geçim, A. D. (2012). *The effect of creative drama based instruction on seventh grade students' mathematics achievement in probability concept and their attitudes toward mathematics*. Doctoral Dissertation, Middle East Technical University, Ankara.

Günaydın, G. (2008). *İlköğretim 6. sınıf sosyal bilgiler öğretiminde drama yönteminin erişimi ve tutum üzerindeki etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.

Göncüoğlu, Ö. G. (2010). *6.sınıf sosyal bilgiler dersi demokrasinin serüveni ünitesinin öğretiminde drama ve işbirlikli öğretim yöntemlerinin öğrenci tutum ve başarısına etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi, Niğde.

Kadan, Ö. F. (2013). *Yaratıcı drama yönteminin ortaokul 7. sınıf öğrencilerinin İngilizce dersindeki başarı, tutum ve motivasyonlarına etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mustafa Kemal Üniversitesi, Hatay.

Kahyaoğlu, H., Yavuzer, Y. ve Aydede, M. N., (2010). Fen Bilgisi dersinin öğretiminde yaratıcı drama yönteminin akademik başarıya etkisi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 8(3), 741-758.

Kale, N. (2007). *A comparison of drama-based learning and cooperative learning with respect to seventh grade students' achievement, attitudes and thinking levels in geometry*. Yayınlanmamış Yüksek lisans Tezi, Ortadoğu Teknik Üniversitesi, Ankara.

Kaplan, A., Öztürk, M., ve Ertör, E. (2013). The efficiency of computer-aided instruction and creative drama on academic achievement in teaching of integers to seventh grade students. *International Journal of Academic Research*, 5(2), 49-56.

Karadağ, E., Korkmaz, T. ve Çalışkan, N. (2007). Hayat bilgisi öğretiminde drama yönteminin etkililiğinin bilişsel alan basamaklarına göre değerlendirilmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(1), 179-195.

Karapınarlı, R. (2007). *İlköğretim 7. sınıf matematik dersinde yaratıcı drama yönteminin öğrenci başarısı ve kalıcılık düzeyine etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Muğla Üniversitesi, Muğla.

Kartal, T. (2009). *İlköğretim 6. sınıf sosyal bilgiler dersi ilk çağ tarihi konularının öğretiminde drama yönteminin öğrenci başarısına etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.

Karataş, O. (2011). *İlköğretim I. kademe sosyal bilgiler dersi doğal afet eğitiminde drama tekniğinin öğrencilerin başarılarına etkisi: Deneysel çalışma*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kafkas Üniversitesi, Kars.

Kaya, M. (2002). *Polisin insan hakları eğitiminde yaratıcı drama yönteminin kullanılması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.

Kırmızı, F. S. (2007). Yaratıcı drama yönteminin okuduğunu anlama başarısına etkisi ve yöneme ilişkin öğrenci görüşleri. *Eurasian Journal of Educational Research*, 29, 59-71. <http://www.ejer.com.tr/0DOWNLOAD/pdfler/tr/636749251.pdf> (Erişim Tarihi: 15.05.2014)

Maden, S. (2011). Drama tekniklerinden rol kartlarının konuşma becerilerinin öğretimindeki başarı ve tutum üzerine etkisi. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(2), 23-38.

Malbeleş, F. (2011). *Drama yönteminin sosyal bilgiler dersi başarısına ve bilinçli tüketicilik düzeyine etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.

Nayci, Ö. (2011). *İlköğretim 5. sınıf sosyal bilgiler dersinde yaratıcı dramının bir yöntem olarak kullanılmasının öğrenci başarısına etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.

Nazmiye, A., ve Tutkun, O. F. (2010). The effect of drama method on achievement level in English teaching: knowledge, comprehension and application levels. *International Journal of Human Sciences*, 7(1), 824-835.

Oğuz, A. ve Şahin, A. E. (2014). The effect of creative drama on pre-service elementary teachers' achievement in art education course and interest in art. *International Journal of Progressive Education*, 10(3), 109-126.

Örnek, S. (2007). *Trigonometrik kavramların canlandırma yöntemiyle öğretilmesinin öğrencilerin matematik başarısına etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.

Sağırılı, H. E. ve Gürdal A. (2002) Fen Bilgisinde drama tekniğinin öğrenci başarısına etkisi. M. Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, 15, 213–224.

Saraç, A. (2015). *Sosyal bilgiler dersinde drama yöntemi kullanılmasıın tutum, başarı ve kalıcılığa etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir Üniversitesi, Balıkesir.

Selmanoğlu, E. (2009). *İlköğretim 5.sınıf Türkçe dersinde yaratıcı dramının öğrenci başarısına etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.

Sever, Ö. (2010). *İlköğretim 3. sınıf müzik dersi müziksel yaratıcılık öğrenme alanı kazanımlarının edinilmesinde yaratıcı dramının etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.

Sözer, N. (2006). *İlköğretim 4. sınıf matematik dersinde drama yönteminin öğrencilerin başarılarına, tutumlarına ve öğrenmenin kalıcılığına etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.

Su-Bergil, A. (2010). *İngilizce öğretiminde konuşma becerilerin geliştirmeye yönelik alternatif bir teknik: Yaratıcı drama*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat.

Subaşı, M. (2012). *Drama yönteminin ilköğretim yedinci sınıf fen ve teknoloji dersi durgun elektrik konusunda akademik başarı ve öğrenmenin kalıcılığına etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Erzurum.

Şimşek, T., Topal, Y., Maden, S. ve Şahin, A. (2010). İlköğretim II. kademe Türkçe dersinde zarf (belirteç) konusunun drama yöntemi kullanılarak öğretimi. *Millî Eğitim*, 186, 106-120.

Şirin-Akbaş, H. (2011). *Fen eğitiminde problem çözme stratejisi olarak drama uygulamalarının başarı, tutum, kavramsal anlama ve hatırlamaya etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.

Taşkın-Can, B. (2013). The effects of using creative drama in science education on students' achievements and scientific process skills. *İlköğretim Online*, 12(1), 120-131.

Travers, J. P. (1970). *Fundamentals of educational psychology*. Scrantom. Pennsylvania: International Textbook Company.

Tuncel, S. (2009). *İlköğretim 6. sınıf Fen ve Teknoloji Dersinde maddenin tanecikli yapısı ünitesinin yaratıcı drama ile öğretiminin öğrencilerin başarısına etkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.

Türkel, A. (2011). *Yaratıcı dramının yaratıcı yazma başarısına ve yazmaya karşı tutuma etkisi: İlköğretim 8. Sınıf*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.

Türkkuşu, B. (2008). *Hücre bölünmeleri konularında drama yöntemi uygulamasının öğrenci başarısına etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kafkas Üniversitesi, Kars.

Ünüvar, T. (2007). *İlköğretim 6. sınıf fen bilgisi dersinde canlının iç yapısına yolculuk ünitesinde yaratıcı drama ile öğretimin öğrencilerin erişimine etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.

Üstündağ, T. (1997). *Vatandaşlık ve İnsan Hakları Eğitimi Dersinin öğretiminde yaratıcı dramanın erişime ve derse yönelik öğrenci tutumlarına etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

Ütkür, N. (2012). *Yaratıcı drama yönteminin Hayat Bilgisi derslerinde kullanılmasının öğrencilerin başarı ve tutumlarına etkisinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul.

Yağmur, E. (2010). *7. sınıf fen ve teknoloji dersinin yaratıcı drama destekli işlenmesinin eleştirel düşünme becerisi ve başarı üzerine etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sakarya.

Yalım, N. (2003). *İlköğretim dördüncü sınıf Fen Bilgisi dersinin yaratıcı drama yöntemi ile öğretiminin öğrencilerin akademik başarılarına etkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.

Yaman, B. (2007). *Senaryo tabanlı öğrenme yaklaşımına dayalı eğitimde drama yönteminin, ilköğretim beşinci sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama başarılarına etkisi*. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(12), 465-482.

Yılmaz-Cihan, G. (2006). *Fen bilgisi öğretiminde drama yönteminin kullanımı*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Pamukkale Üniversitesi, Denizli.